

Danilo Nikolić

MOJ ASISTENT

U nepresušnoj težnji da postignem nešto izuzetno, uspeo sam samo da mi jedan doktor književnosti bude asistent. Doduše, u čamcu, kad pecamo.

Do te privilegije nisam došao lako. Morao sam da napišem jedan roman i tri-četiri pripovetke, sve za hudu devetku. A nisam ni slutio tako nešto dok sam bio predsednik Komisije za prijem novih članova u Udruženje književnika. Bilo je mnogo molbi, jer se oklevalo u tom poslu. Došao je Bule, Miodrag Bulatović, kao što đavoli dolaze: svi organi Udruženja stavljeni su na vretena. Pa je udesio da me izglasaju za predsednika te komisije. Ja, opet, na prvom sastanku: „Zapazio sam nekoliko novih imena mladih pisaca, vrlo darovitih“. I počeh da ređam: Mihajlo Pantić... okrenuh se ka Jovici Aćinu i rekoh: „Pa ti bolje poznaješ tu novu generaciju, jer si među nama najmlađi.“

Tog novog člana našeg Udruženja nikad pre toga nisam sreo, ni video. Ali sam ga zamišljao onako kako mi je sugerisalo njegovo ime i prezime. To jeste, da nije žgoljav, naprotiv. I da je stamen.

Zaboravio bih tu sednicu, kao što sam zaboravio hiljade onih praznih zasedanja u vreme koje smo iz učtivosti prema sebi nazivali administrativnim socijalizmom da nisam jednog dana svratio u redakciju *Književnih novina*. Beše puna soba, ona u prizemlju, u Francuskoj 7. Kafa, cigarete, papiri. I ja se, po običaju, raspasah. Ovo i ono, dok, zbog nečega, ne rekoh: „Uostalom, ja sam realistički pisac...“

Na to neki glas zabruna iza mojih leđa:

„Ne možete vi biti realistički pisac, čim ste ribolovac.“

Okrenuh se i za stolom kraj vrata ugledah mladog čoveka sa mudrim naočarima. Pred njim hrpa rukopisa.

Nekoliko velikih prijateljstava započeo sam grubošću.

Rekoh:

„Vi nemate pojma o pecanju!“

Ali prinesoh stolicu do njegovog stola.

„Pantić?“

„Da. Mihajlo.“

„Ja sam...“

„Znam.“

I dodade nešto, vešto, da odmah shvati koliko je on, kako se kaže, strastan pecaroš, i znalac. (To je kao ono kad uzmete novu knjigu u ruke. Posle prvih rečenica vidite da li je autor pisac, ili skriboman).

Tada ne, ali posle, u Krčedinu, u onim amazonskim spletovima oko Loka, gde smo stizali pre sunca, gotovo dobih kompleks. Ja, koji sam uživao sa titulom majstora za šarane. Ovaj, doktor književnih nauka, Pantić, majstor je za klenove, lipljane, pastrmke, smuđeve. Za šarane, meni za utehu, ne. Nema pojma. I ne lovi ih. Ali, kad se orijentiše samo

na belu ribu – deverike, bodorke i kesege – tada je njegova mreža puna. Ja, krijući zajedljivost, kažem: u redu, ja ništa, ali kad izvučem komad, onda je to trofej. I pokušavam da prečutim podatak da mi se to desilo samo tri puta u životu. Jedna mala mladica na Zeti, jedan šaran od 7 kg na Savi, tamo gde je danas „Gazela” i smuđ od 5,7 kg na Kalakači, kilometar uzvodno od moje vikendice.

Da, umalo da zaboravim. Zašto kompleks? Pa zato što moram da prihvatim njegove savete i uputstva. Kad vidi da mi ne ide, on predlaže da upotrebim „šesticu”, „dvanaesticu” i uopšte neku udicu koju po brojevima ne znam, nisam znao, niti ću znati. Pa to isto za olovo i olovca, najlon i plovke. Sve neke cifre.

Ni on, ni ja, nismo varaličari, ne služimo se metalnim i plastičnim imitacijama mama-ca, veštačkih ribica. Ističem tu njegovu osobinu, da bih istakao i svoju: ne varamo, čak ni ribe-grabljivice. Ali, kao i ja, voli finu, blagu ironiju. Bez malo ironije ja se zgražam, kažem, njemu i Vasi Pavkoviću:

„Ah, ta vaša plastika!”

Jer, pecam sa lepim, vitkim, bleožutim, kao lakiranim bambusima. Oni sa nekim čekrcima.

Zato, kad je izvukao onog srebrnog vikonta, smuđa-trokilaša, kaže:

„Ipak, ova plastika nije gora od trske.”

No, to je bilo nekoliko meseci posle onog susreta u redakciji *Književnih novina*. Tada beše urednik priče u listu. Pa zatraži da mu dam neku. A kad krenuh, šeretski prekorno reče:

„Mogli biste, gospodine Nikoliću, da me udostojite i jednim primerkom vašeg romana, vaših *Vlasnika bivše sreće*.”

Dakle, to je bilo krajem 1989. ili početkom 1990-te.

Obećah. I izvrših obećanje tako što sam mu ostavio knjigu u fioci koju mi je pokazao, ako ga ne zateknem u Redakciji. Znam i taj datum, iako nisam siguran u godinu. Po tome što se javio telefonom uveče. Kaže da je pročitao priču *Soda bikarbona*, da će je objaviti u narednom broju, a da će *Vlasnike* poneti u Donji Lapac, da čita za vreme prvomajskih praznika. Tamo je išao i zaslužio majstorsko pismo za lovljenje izuzetno opreznih klenova.

Maja četvrtog, godine devedesete (sada sam siguran) uveče, telefon. Kaže: „Čitao sam, i uživao.” I tako dalje. I slično. Ali, uzbuđen, ne pamtim. Ne bih ni naveo, da pamtim. Samo prvu reč, *uživao sam*, jer je savremeni kritičari ne rabe.

Uspeo sam samo toliko da se priberem da bih rekao:

„Pantiću, imam za vas jedan lep „honorar”. Odvešću vas u jedan ribolovni raj. U prašumu.”

I, bogami, dobi Mika dobar honorar. Onog smuđa od 65 cm dužine. I to prvog dana, pola sata pošto smo se smestili, vezali čamac ukoso, zabacili nizvodno.

One devetke, koje sam označio kao hude, prepravljene su u čiste desetke: nekoliko mojih priča Pantić je uneo u svoje antologije, a za *Vlasnike* se borio i izborio da uđu među deset najboljih romana decenije. Svi mladi, kao on, i neki mladi kritičari glasali su za tu knjigu.

Nisam antologičar. Da jesam, uneo bih, takođe, nekoliko njegovih priča u moj izbor. Prvo mesto među njima zauzima ona priča o pecanju u jednom ritu, puna misterija. U toj priči sam čak jedan od junaka!

Imam dokaza da naše prijateljstvo ne utiče na naše ocene, na naš odnos prema tekstovima koje piše on, koje pišem ja. Ali, to je već povest druge vrste.

Dobro je što Mihajla Pantića čitaju mlade generacije. Što ga cene. Mada to ne izražavaju na moj način. Ono, telefonom:

„Da li je to Škerlić, junior?”

Ili:

„Izvinite... ako sam pogrešio. Tražim budućeg predsednika Srpske akademije nauka!”